

Šiuo metu Lietuvoje veikiančiuose įvairaus dydžio vėjo parkuose sukasi per 300 vėjo elektrinių, kurių bendra instaliuotoji galia siekia kiek daugiau nei 730 megavatų (MW). Nors pastaraisiais metais didesnio augimo nebuvo, artimiausiu metu laukiama ryškaus proveržio, kurį liudija tiek vėjo energetikos projektų vystytojų planai, tiek šimtamilijoninės verslo investicijos. Lietuvos vėjo elektrinių asociacijos (LVEA) duomenimis, šiuo metu įvairiose vystymo stadijose esančių vėjo elektrinių parkų bendroji galia siekia per 2,7 gigavato (GW).

„Būtina paminėti, kad šie parkai dar yra vystymo stadijoje, tad jie nebūtinai bus realizuoti. Visgi, jei planus įgyvendinti pavyktų, tai būtų reikšmingas augimas – šie pajėgumai Lietuvai galėtų sugeneruoti apie 9 teravatvalandes (TWh) elektros energijos per metus ir patenkinti apie 60 proc. suvartojamos elektros kiekio“, – skaičiuoja LVEA l. e. p. direktorius Edgaras Maladauskas.

Šiuo metu Lietuvoje vystomi bent 35 vėjo elektrinių parkai, viršijantys 10 megavatų (MW) instaliuotą galią. Bent trečdalyje jų pradėti gaminti elektrą tikimasi iki 2024 metų. Tarp pagal instaliuotą galią planuojamų didžiausių vėjo elektrinių parkų patenka 500 MW „European Energy“ parkas vidurio ir Šiaurės Lietuvoje, Akmenės rajone planuojamas parkas „Windfarm Akmenė One“, kuris pasižymės 400 MW galia, Pagėgių rajone bendrovės „Renega“ vystomas 300 MW parkas „LT energija“, taip pat Kelmės rajone „E energija“ grupės plėtojamas 300 MW parkas „E wind“.

Remiantis Europos vėjo energetikos industriją vienijančios organizacijos „Wind Europe“ sudarytos 2021 m. ataskaitos duomenimis, Lietuvoje pernai įdiegta vos 0,1 GW naujų vėjo jėgainių – bendras visų šalyje įrengtų vėjo jėgainių pajėgumas siekė 668 megavatų (MW). Skaičiuojant šiuo metu vystomus projektus, iki 2025 m. bendra vėjo elektrinių parkų instaliuotoji galia turėtų sudaryti 1,8 GW. Tuo tarpu Lietuvos tikslas iki 2030 m. iš visų atsinaujinančios energetikos išteklių generuoti 7 GW galios.

„Vėjo energetikos plėtra Lietuvoje yra įgavusi pagreitį, bet vis dar nėra pakankama. Elektros energijos vartojimas nuolat auga, tad anksčiau sudaryti planai gali nebepatenkinti išaugusio poreikio. Būtina atsižvelgti į tai, kad šiuo metu siekiama ne vien pakeisti iškastinį kurą atsinaujinančios energetikos ištekliais, bet ir patenkinti augančią elektrifikaciją automobilių industrijoje ir visoje pramonėje. Elektros energija bus reikalinga ir ES skatinamai vandenilio gamybai“, – komentuoja E. Maladauskas.

Šiandien šalyje rezervuotas elektros tinklo pralaidumas naujoms vėjo elektrinėms yra daugiau nei 1 GW. Tai rodo, kad artimiausiu metu vėjo energetikos plėtra vyks itin sparčiai. Visgi stebint situaciją rinkoje, atsiranda neužtikrintumo, ar visi vėjo elektrinių parkų

vystytojų planai bus laiku įgyvendinti.

Iššūkiai gali pristabdyti plėtrą

Šiuo metu vėjo elektrinių parkų vystytojai susiduria tiek su brangstančiomis parkų statybomis dėl kylančių vėjo elektrinių ir joms reikalingų komponentų kainų, tiek su logistikos iššūkiais, procesą apsunkina, įtariama, fiktyvios elektros tinklo rezervacijos. Nemažai naujovių į rinką įnešė ir Seimo patvirtintas „Proveržio paketas“, kurių ne visos vystytojų vertinamos palankiai.

„Atsižvelgiant į tai, kokia vėjo energetikos plėtra numatoma Europoje, šie iššūkiai tik didės. Jau dabar vystytojai užsąskytų vėjo jėgainių turi laukti 2 metus, o augant poreikiui, neišvengiamai turės augti ir gamyba. Šiuo metu ištis nėra aišku, ar vėjo elektrinių gamintojai yra pasiruošę didinti gamybos apimtį – jau dabar trūksta žaliavų, vėluoja jų tiekimas“, – sako LVEA vadovas.

Pasak jo, auganti vėjo jėgainių paklausa didins ir jų kainas: „Dabar vėjo jėgainės brangsta dėl žaliavų, tačiau pasiūlai nebesugebant patenkinti augančios paklausos tai turės įtakos ir galutinei užsakymo kainai.“

Nors vėjo elektrinių parkų vystytojų planams pamaišyti galintys iššūkiai kelia riziką, kad vėjo energetikos tikslai nebus laiku pasiekti, E. Maladauskas linkęs situaciją vertinti realistiškai – vėlavimą gali kompensuoti tik didinami tikslai ir vėjo energetikos plėtos spartinimas sudarant tam kuo palankesnes sąlygas.

„Tokių atvejų, kai vėjo elektrinių parkų projektai nebuvo baigti įgyvendinti, Lietuvoje tikrai esame turėję. Tačiau šiuo metu vystytojai turi kur kas daugiau patirties, didžioji dauguma vysto itin didelius projektus, o energetinės nepriklausomybės svarba yra kaip niekada reikšminga visai šaliai“, – tvirtina jis.

Nauda regionams ir bendruomenėms

Prie pozityvaus požiūrio į vėjo jėgaines Lietuvoje prisideda ne tik vėjo elektrinių parkų vystytojai, projektų įgyvendinimo metu nuolat bendraujantys su regionų gyventojais ir bendruomenėmis bei atsakantys į visus kylančius klausimus, bet ir savivaldybės, jau įvertinusios vėjo energetikos naudą regionams. Šiuo metu didžiausia vėjo elektrinių bendra instaliuota galia gali pasigirti Šilutės (per 130 MW), Mažeikių (per 108 MW), Pagėgių (per 106 MW) ir Kretingos (per 103 MW) rajonai. Jei vėjo parkų vystytojams pavyktų įgyvendinti savo planus, ši sąrašą artimiausiu metu papildytų Akmenės, Kelmės, Telšių, Rokiškio rajonai.

Pasak Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) prezidento ir Jonavos rajono mero Mindaugo Sinkevičiaus, šalies savivaldybės yra linkusios pritarti vėjo energetikos plėtrai dėl kelių priežasčių. „Suvokdamos geopolitinio konteksto keliamus iššūkius bei įgyvendindamos siekius keisti klimato kaitos perspektyvas, savivaldybės atsinaujinančių išteklių plėtrą laiko svarbia žaliajo kurso dalimi. Tuo labiau, kad vėjo energetika savivaldybėse suteikia galimybes gyventi ir veikti tvariau – tiek viešųjų paslaugų sektoriui, tiek gyventojams“, – sako jis.

Vertinant vėjo energetikos plėtrą regionuose svarbu atsižvelgti į teritorijų specifiką – ne visos savivaldybės turi vėjo jėgainėms palankias gamtines sąlygas: „Galimybes statyti vėjo elektrines kai kuriose teritorijose riboja miškingumas, nutolimas nuo gyvenamųjų ir saugomų teritorijų ar tose vietovėse vyraujantis vėjo greitis.“

Jonavos rajonas buvo viena pirmųjų savivaldybių, dar 2013 m. patvirtinusi atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros specialųjį planą, kuris leido Jonavos krašte plėtoti saulės ir vėjo energetikos projektus.

„Saulės ir ypač vėjo elektrinių parkai sparčiau kurtis Jonavos rajone pradėjo pastaraisiais metais. Šiandien dideli vėjo elektrinių parkai kyla Žeimių seniūnijoje. Sveikintina tai, kad vėjo parkų vystytojai, įžengę į Žeimių seniūniją, ne tik papildė mokesčiais rajono biudžetą, bet ir savanoriškai tiesiogiai remia bei finansiškai prisideda prie įvairių vietos bendruomenės iniciatyvų ir seniūnijos projektų“, – teigia M. Sinkevičius.

Vėjo energetikos ekspertų „Wind Europe“ metinės ataskaitos duomenimis, 2021 m. ES šalys į naujus vėjo elektrinių parkus investavo 41 mlrd. eurų. Daugiausiai investavusių šalių sąraše išsiskyrė ir Lietuva, pernai į vystomus vėjo energetikos projektus investavusi rekordinę sumą – 0,4 mlrd. eurų.

„Įgyvendindami vėjo energetikos plėtrą tuo pačiu prisidedame ir prie Lietuvos regionų vystymo – čia pritraukiamos investicijos padeda kurti naujas darbo vietas, tvarkyti aplinką ir patenkinti bendruomenių poreikius. Tai yra ne ką mažiau svarbu nei šalies energetinė nepriklausomybė“, – pastebi LVEA l. e. p. direktorius E. Maladauskas.

Tarp didžiausių šalyje jau veikiančių vėjo parkų yra Telšių rajone veikiantis 70 MW galios parkas „L-vėjas“ (vystytojas UAB „Energy invest“), Šilutės rajone besisukantis 60 MW galios bendrovei „Enefit Green“ priklausantis parkas ir Kretingos rajone iškilęs 34 MW galios „UAB Vydmantai wind park“ (vystytojas „Inter Rao Lietuva“).

Realizavus vystymo stadijoje esančius vėjo parkus, jie pagamintų apie 60 proc. šaliai reikalingos elektros

[Ignitis renewables](#)

